

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ในแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียนที่มีการจัดทำแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนต่อไปนี้

โรงเรียนในสังกัดสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ 3 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนชุมชนเทศบาลวัดศรีดอนไชย
2. โรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะอาด
3. โรงเรียนเทศบาลวัดหมื่นเงินกอง

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ 3 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่
2. โรงเรียนบ้านท่าหลุกสันทราย
3. โรงเรียนพุทธโสภณ

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ 3 โรงเรียน

1. โรงเรียนพระหฤทัยเชียงใหม่
2. โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม
3. โรงเรียนไชยโรจนวิทยา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ในแฟ้มสะสมงาน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์แฟ้มสะสมงาน เป็นแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 เพื่อนำมาศึกษาหา ความคิดสร้างสรรค์จากชิ้นงานที่นักเรียนคัดเลือกเก็บไว้ การได้มาของกลุ่มตัวอย่างแฟ้มสะสมงาน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก จำนวน 85 เล่ม ได้แก่

โรงเรียนชุมชนเทศบาลวัดศรีดอนไชย	จำนวน	10	เล่ม
โรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะอาด	จำนวน	15	เล่ม
โรงเรียนเทศบาลวัดหมื่นเงินกอง	จำนวน	11	เล่ม
โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่	จำนวน	12	เล่ม
โรงเรียนบ้านท่าหลุกสันทราย	จำนวน	12	เล่ม
โรงเรียนพระหฤทัยเชียงใหม่	จำนวน	15	เล่ม
โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม	จำนวน	10	เล่ม

2. กลุ่มตัวอย่างที่นำเกณฑ์ไปทดลองใช้ เป็นแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 10 เล่มจากโรงเรียนชุมชน เทศบาลวัดศรีดอนไชย และโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม การได้มาของกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก

3. กลุ่มตัวอย่างในการนำเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ไปใช้จริง เป็นแฟ้มสะสม งานวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 288 เล่ม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % (กนกทิพย์ พัฒนาพัฑฒ์, 2541, หน้า 118) ได้แก่

โรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะอาด	จำนวน	40	เล่ม
โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่	จำนวน	45	เล่ม
โรงเรียนบ้านท่าหลุกสันทราย	จำนวน	11	เล่ม
โรงเรียนพุทธิโสภณ	จำนวน	48	เล่ม
โรงเรียนพระหฤทัยเชียงใหม่	จำนวน	59	เล่ม
โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม	จำนวน	55	เล่ม
โรงเรียนไชยโรจนวิทยา	จำนวน	30	เล่ม

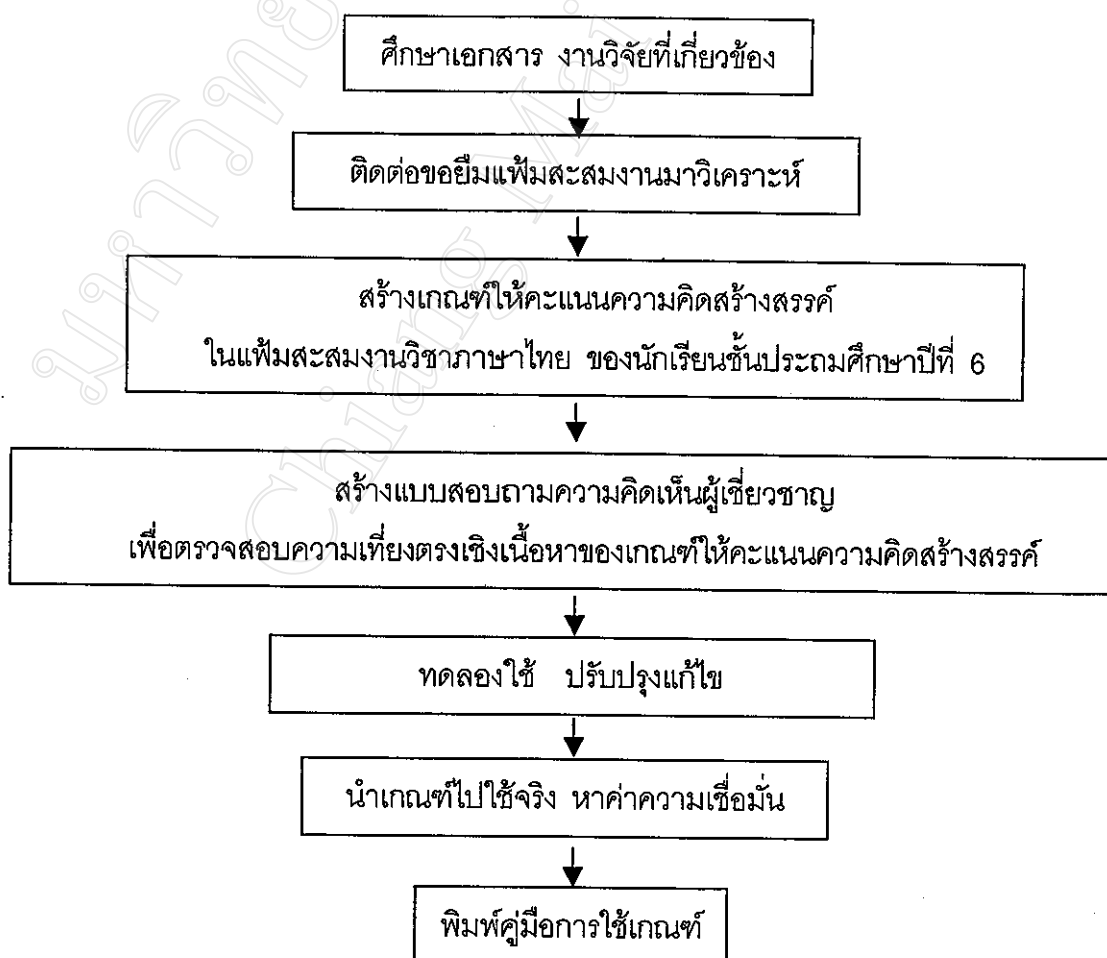
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ ในแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์และเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ในแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยวางแผนการสร้างเครื่องมือในการสร้างเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ในแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

แผนภูมิ 1 แสดงขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการดำเนินงานตามแผนภูมิมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นสร้างเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์จากแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทย
ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
2. ติดต่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอยืมแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทยของ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 85 เล่มมาวิเคราะห์หา
ความคิดสร้างสรรค์ตามองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่อง
และความคิดละเอียดลออ จากชิ้นงานที่นักเรียนได้คัดเลือกเก็บไว้ในแฟ้มสะสมงาน โดยพบว่า
ประเภทของชิ้นงานในแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทยของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่

- 2.1 การเขียนเรียงความ
- 2.2 การแต่งบทร้อยกรอง
- 2.3 การแต่งคำขวัญ
- 2.4 แผนผังความคิด
- 2.5 การเขียนแสดงความคิดเห็นหรือข้อคิด
- 2.6 การเขียนโฆษณา
- 2.7 การแต่งบทละครพูด
- 2.8 การเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับภาพที่กำหนดให้ตามความคิดของตนเอง
- 2.9 การเขียนสร้างสรรค์บรรยายภาพพร้อมตั้งชื่อเรื่อง
- 2.10 การทำบัตรอวยพร ส.ค.ส บัตรเชิญ
- 2.11 การเขียนจดหมาย จดหมายธุรกิจ จดหมายสมัครงาน
- 2.12 การแต่งเรื่องโดยใช้สำนวนคำพังเพย สุภาษิตแทรกอยู่ในเรื่อง
- 2.13 การเติมสำนวนภาษาในเนื้อเรื่อง
- 2.14 การต่อคำพังเพย
- 2.15 การหาคำที่มีความหมายเหมือนกับคำที่กำหนดให้
- 2.16 การเขียนอักษรย่อ คำเต็ม

ผู้วิจัยได้คัดเลือกผลงานที่นักเรียนแสดงออกทางความคิดและการเขียนอย่างมีอิสระ
สามารถสะท้อนให้เห็นความคิดอเนกนัย ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่อง ความคิดละเอียดลออ
ดังนั้นจึงได้ผลงานที่สามารถวิเคราะห์หาความคิดสร้างสรรค์ได้ 6 ประเภท คือ

- 1) การเขียนเรียงความ
- 2) การแต่งบทร้อยกรอง
- 3) การแต่งคำขวัญ
- 4) แผนผังความคิด
- 5) การเขียนโฆษณา
- 6) การแต่งนิทาน

3. นำข้อค้นพบจากการวิเคราะห์แฟ้มสะสมงานนั้น สร้างเกณฑ์ประเมินผลงานด้วย
 rubric สั้นแฟ้มสะสมงาน ด้วยการเขียนคำอธิบายเกณฑ์ การให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์
 แต่ละระดับคุณภาพ โดยกำหนดระดับคุณภาพเป็นมาตราส่วนประมาณค่า มี 4 ระดับคือ
 ดีมาก (4), ดี (3), พอใช้ (2) และควรปรับปรุง (1) โดยยึดการประเมินแบบแยกองค์ประกอบ
 (Analytic Score) ดูรายละเอียดในภาคผนวก จ หน้า 82

4. นำคำอธิบายเกณฑ์ การให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์แต่ละระดับคุณภาพที่สร้างขึ้น
 เสนอต่อประธานกรรมการและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมา
 ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง

ขั้นสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
 ของเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ในแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทย ดำเนินการดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
 ของเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ในแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทย ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ
 พิจารณาคำอธิบายเกณฑ์ให้คะแนนในแต่ละระดับคุณภาพนี้ มีความเหมาะสม ใช้ภาษาได้
 ชัดเจนเข้าใจตรงกันง่ายแก่การตัดสินใจหรือควรแก้ไขอย่างไร ขอให้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ
 เพิ่มเติม

ตัวอย่าง แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ ของผลงานการเขียนเรียงความ

1.การตั้งชื่อเรื่อง (ความคิดริเริ่ม)

ระดับคุณภาพ 4 ตั้งชื่อเรื่องไม่ซ้ำกับผู้อื่น มีความแปลกใหม่ น่าสนใจอย่างโดดเด่น

ระดับคุณภาพ 3 ตั้งชื่อเรื่องไม่ซ้ำกับผู้อื่น แต่ขาดความแปลกใหม่

ระดับคุณภาพ 2 ตั้งชื่อเรื่องคล้ายคลึงกับผู้อื่น

ระดับคุณภาพ 1 ตั้งชื่อเรื่องซ้ำกับผู้อื่น

ผลการพิจารณา

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม ควรปรับแก้เป็น

2.เนื้อหาของเรื่อง (ความคิดคล่อง)

ระดับคุณภาพ 4 เนื้อหาของเรื่องเขียนได้ครบถ้วนทั้ง 3 ส่วนคือ คำนำ เนื้อเรื่องและสรุป และสามารถขยายความในส่วนเนื้อเรื่องออกเป็นย่อหน้าได้มากกว่าหนึ่งย่อหน้า โดยมีสัดส่วนอย่างเหมาะสม

ระดับคุณภาพ 3 เนื้อหาของเรื่องมี 3 ส่วนคือ คำนำ เนื้อเรื่องและสรุป แต่การขยายความในแต่ละย่อหน้าไม่มีสัดส่วนที่เหมาะสม

ระดับคุณภาพ 2 เนื้อหาของเรื่องมี 2 ส่วน เช่น เขียนคำนำกับเนื้อเรื่องรวมกัน หรือเขียนเนื้อเรื่องกับสรุปรวมกัน

ระดับคุณภาพ 1 เนื้อหาของเรื่องไม่ครบถ้วน มีย่อหน้าเดียว

ผลการพิจารณา

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม ควรปรับแก้เป็น

2. หาค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ว่ามีความคิดเห็นสอดคล้องกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป แล้วคัดเลือกคำอธิบายของเกณฑ์ให้คะแนนในแต่ละระดับคุณภาพ ที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเหมาะสมมากกว่าควรแก้ไขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มาเป็นเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ ในแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทย และปรับปรุงคำอธิบายของเกณฑ์ให้คะแนนในแต่ละระดับคุณภาพตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3. นำเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์มาทดลองใช้ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 10 เล่ม โดยครูผู้สอนและผู้วิจัยเป็นผู้ให้คะแนน ปรับปรุงแก้ไข

4. นำเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ไปใช้จริง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 288 เล่ม นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ในแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทย โดยหาค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation) ซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน 2 ทาง (Two – way Classification of Variance)

5. พิมพ์คู่มือการใช้เกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ในแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ ในแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยวางแผนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

1. ติดต่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอยืมแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 85 เล่มมาวิเคราะห์หาความคิดสร้างสรรค์ตามองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องและความคิดละเอียดลออ จากผลงานที่นักเรียนได้คัดเลือกเก็บไว้ในแฟ้มสะสมงาน

2. นำเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์มาทดลองใช้ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นแฟ้มสะสมงานวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 10 เล่ม โดยครูผู้สอนและผู้วิจัยเป็นผู้ให้คะแนน

3. นำเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ไปใช้จริง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นแฟ้มสะสมงาน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 288 เล่ม โดยมีผู้ประเมินคือ ครู นักเรียน เพื่อนและผู้วิจัย

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ในแฟ้มสะสมงาน วิชาภาษาไทย โดยหาค่าความคิดเห็นสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) โดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป

2. หาค่าความเชื่อมั่นของเกณฑ์ให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ในแฟ้มสะสมงาน วิชาภาษาไทย โดยหาค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation) ซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์ ความแปรปรวน 2 ทาง (Two – way Classification of Variance) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS